

การเลี้ยงปลาด้วยระบบอะควาโพนิกส์ร่วมกับการปลูกผัก

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลวรรณ ศุภวิญญู ,
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุทธนา สว่างอารมณ์
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ชุมพร

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี โดยทรงเน้นให้การพัฒนาจะต้องทำเป็นไปตามลำดับขั้น ควรเริ่มต้นจากต้องสร้างสิ่งจำเป็นพื้นฐานของครอบครัวก่อน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งควรมีการนำเอาความรู้ เทคโนโลยีทั้งที่เป็นพื้นบ้านและสมัยใหม่ที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ สภาพแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อครอบครัวมีสิ่งจำเป็นพื้นฐานมั่นคงดีแล้ว จึงค่อยพัฒนาไปสู่ชุมชนและประเทศชาติให้เข้มแข็งในโอกาสต่อไป

จังหวัดในแถบภาคใต้ของประเทศไทย ส่วนใหญ่เกษตรกรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยพืชเศรษฐกิจหลักจะเป็นปาล์มน้ำมันและยางพารา เกษตรกรยังคงมีวิถีชีวิตแบบชาวชนบททั่วไปที่มีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายและนิยมปลูกบ้านพักอาศัยอยู่ในสวนของตนจึงทำให้บริเวณบ้านมีพื้นที่ว่างยังไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันวิถีชีวิตของเกษตรกรแบบเรียบง่ายต่างๆ เหล่านี้กำลังหาญได้ยากเต็มที เนื่องจากถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น วัตถุดิบในการปรุงอาหารโดยเฉพาะวัตถุดิบอาหารประเภทเนื้อสัตว์และผักเครื่องเคียงที่ทานแกล่อมเวลารับประทานอาหารที่ใช้ในแต่ละมือจากเดิมจะหาได้จากสวนบริเวณบ้าน จำเป็นต้องไปตลาดเพื่อจับจ่ายซื้อหากลับมา ส่งผลให้ดำรงชีวิตลำบากเนื่องจากมีต้นทุนในการดำรงชีวิตในแต่ละวันมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

ซึ่ง มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความเป็นเลิศทางด้านเกษตร โดยเฉพาะสาขาวิชาการประมง อีกทั้งยังอยู่ในพื้นที่ของการทำการเกษตร จึงมีความรู้ ความเข้าใจ ปัญหาต่างๆ ที่เกษตรกรประสบอยู่

จึงได้มีความพยายามเร่งศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเรื่องปากท้องของเกษตรกร โดยการน้อมนำเอาแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เน้นใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เหมาะสมเข้าด้วยกันเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ สภาพแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และบริบทของภาคใต้ ระบบการเลี้ยงปลาร่วมกับการปลูกผัก เป็นระบบการทำเกษตรรูปแบบใหม่ ที่เป็นการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน โดยใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างพืชกับปลา

จากการศึกษาของ กมลวรรณและคณะ (๒๕๕๕) เลี้ยงปลาดุกลูกผสมที่ผ่านการบำบัดน้ำด้วยระบบไฮโดรโพนิกส์ ซึ่งระบบดังกล่าวไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนถ่ายน้ำในระหว่างการเลี้ยงตลอดระยะเวลา ๓ เดือน จึงเหมาะสมกับพื้นที่ที่มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำที่แต่ละปีจะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งองค์ความรู้ต่างๆ ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร มีส่วนช่วยทำให้การเลี้ยงปลามีความง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเกษตรกรยังสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตจากผักที่ปลูกด้วยระบบไฮโดรโพนิกส์ได้อีกทางหนึ่งด้วย

“โครงการให้คำปรึกษาข้อมูลเทคโนโลยีและประชาสัมพันธ์คลินิกเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ – ชุมพร
ประจำปีงบประมาณ 2564”